

PUHEENJOHTAJAN PÄÄTELMÄT

TAMPEREEN EUROOPPA-NEUVOSTO

15. JA 16. LOKAKUUTA 1999

Eurooppa-neuvosto piti 15. ja 16. lokakuuta 1999 Tampereella erityiskokouksen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomisesta Euroopan unioniin. Aluksi keskusteltiin Euroopan parlamentin puhemiehen Nicole Fontainen kanssa kokouksen pääaiheista.

Eurooppa-neuvosto on vakaasti päättänyt kehittää unionia vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvana alueena käyttämällä kaikkia Amsterdamin sopimuksen tarjoamia mahdollisuuksia. Eurooppa-neuvoston painokkaana poliittisena viestinä on tämän tavoitteen tärkeyden vahvistaminen, ja se on sopinut poliittisista suuntaaviivoista ja painopisteistä, joiden avulla alue saadaan nopeasti toteutettua.

Eurooppa-neuvosto asettaa tämän yhdeksi tärkeimmistä poliittisista tavoitteistaan. Se seuraa jatkuvasti, kuinka Amsterdamin sopimuksessa, Wienin toimintasuunnitelmassa ja näissä päätelmissä vahvistettuja toimia toteutetaan ja asetetuissa määräajoissa pysytään. Komissiota kehoitetaan tekemään ehdotus sopivaksi tulostaulukoksi. Eurooppa-neuvosto tähdentää, että tarvittava avoimuus on varmistettava ja tiedottamisen Euroopan parlamentille on oltava säännöllistä. Eurooppa-neuvoston vuoden 2001 joulukuun kokouksessa käydään perusteellinen keskustelu edistymisen arvioimiseksi.

Eurooppa-neuvosto on vapauteen, oikeuteen ja turvallisuuteen perustuvaan alueeseen läheisesti liittyen sopinut Euroopan unionin perusoikeuskirjaehdotusta laativan elimen kokoonpanosta, työskentelytavasta ja siihen liittyvistä järjestelyistä (liiteenä). Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia mukana olevia osapuolia varmistamaan, että perusoikeuskirjaa koskeva työ saataisiin pikaisesti alkuun.

Eurooppa-neuvosto arvostaa tehtävänsä jättävän neuvoston pääsihteerin Jürgen Trumppin työtä ja erityisesti hänen toimintaansa unionin kehittämiseksi Amsterdamin sopimuksen voimaantulon jälkeen.

Unionin tulevien vuosien toiminnan yhtenä painopisteenä on yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vahvistaminen, johon kuuluu eurooppalaisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittäminen, ja Eurooppa-neuvosto odottaa neuvoston uuden pääsihteerin ja YUTP:n korkean edustajan Javier Solanan edistävän merkittävästi tämän tavoitteen saavuttamista. Hänellä on perussopimuksen 18 artiklan 3 kohdan mukaisen toimensa harjoittamisessa Eurooppa-neuvoston täysi tuki, jotta hän voi hoitaa tehtäviään menestyksekkäästi. Hänen tehtäviinsä kuuluu yhteistyö puheenjohtajavaltion kanssa, jotta varmistetaan, että ulko- ja turvallisuuspoliittisten asioiden käsittely ja niihin liittyvä toiminta sujuvat tehokkaasti, kun tavoitteena on edistää politiikan jatkuvuutta ja yhdenmukaisuutta unionin yhteisten etujen mukaisesti.

KOHTI VAPAUTEEN, TURVALLISUUTEEN JA OIKEUTEEN PERUSTUVAA UNIONIA: TAMPEREEN VIRSTANPYLVÄÄT

1. Euroopan yhdentymisen vankkana perustana on alusta alkaen ollut yhteinen sitoutuminen ihmisoikeuksiin, demokraattisiin instituutioihin ja oikeusvaltion periaatteeseen perustuvaan vapauteen. Nämä yhteiset arvot ovat osoittautuneet tarpeelliseksi rauhan varmistamiseksi ja vaurauden edistämiseksi Euroopan unionissa. Ne ovat myös laajentuvan unionin kulmakiviä.
2. Euroopan unioni on jo luonut kansalaisilleen yhteisen vaurauden ja rauhan alueen keskeiset osat: yhtenäismarkkinat, talous- ja rahaliiton sekä kyvyn vastata maailmanlaajuisiin poliittisiin ja taloudellisiin haasteisiin. Amsterdamin sopimuksen haasteena on nyt varmistaa, että vapaus, johon kuuluu oikeus liikkua vapaasti koko unionin alueella, on kaikkien ulottuvilla turvallisissa ja oikeudenmukaisissa oloissa. Tämä on hanke, jolla vastataan kansalaisten usein esiin tuomiin ja tärkeinä pitämiin asioihin ja joka koskettaa suoraan heidän päivittäistä elämäänsä.
3. Tällaista vapautta ei kuitenkaan saisi pitää vain unionin kansalaisten yksinoikeutena. Jo olemassaolollaan se houkuttelee kaikkialta maailmasta monia muita, jotka eivät voi nauttia unionin kansalaisten itsestään selvänä pitämästä vapaudesta. Olisi vastoin Euroopan perinteitä evätä vapaus niiltä, jotka tällaisissa olosuhteissa oikeutetusti hakevat pääsyä alueellemme. Tämä taas vaatii unionia kehittämään yhteistä turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa ottaen samalla huomioon tarve ulkorajojen yhdenmukaiseen valvontaan laittoman maahanmuuton lopettamiseksi ja laitonta maahanmuuttoa järjestävien ja siihen liittyvään kansainväliseen rikollisuuteen syyllistyvien toiminnan vastustamiseksi. Yhteisen politiikan on perustuttava periaatteisiin, jotka ovat selkeitä omille kansalaisillemme ja myös tarjoavat takeet niille, jotka hakevat turvaa Euroopan unionista tai pääsyä sinne.
4. Tavoitteena on avoin ja turvallinen Euroopan unioni, joka on täysin sitoutunut Geneven pakolaisyleissopimuksen ja muiden asiaa koskevien ihmisoikeusasiakirjojen velvoitteisiin ja kykenee vastaamaan humanitaarisiin tarpeisiin yhteisvastuullisesti. On myös kehitettävä yhteinen lähestymistapa, jolla varmistetaan unionissa laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten kotouttaminen yhteiskuntiimme.
5. Vapaudesta nauttiminen edellyttää todellista oikeusalueetta, jossa henkilöt voivat lähestyä minkä hyvänsä jäsenvaltion tuomioistuimia ja viranomaisia yhtä helposti kuin omassa jäsenvaltiossaan. Rikollisilla ei saa olla mahdollisuutta käyttää hyväkseen jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien eroja. Tuomioita ja päätöksiä on kunnioitettava, ja ne on pantava täytäntöön koko unionissa huolehtien samalla

henkilöiden ja talouden toimijoiden oikeudellisesta perusturvasta. Jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien yhteensovittamisesta ja lähentämisestä on huolehdittava.

6. Ihmisillä on oikeus odottaa unionin puuttuvan heidän vapauttaan ja laillisia oikeuksiaan uhkaavaan vakavaan rikollisuuteen. Tämän vuoksi on pyrittävä yhteisvoimin ehkäisemään ja torjumaan rikollisuutta ja rikollisjärjestöjen toimintaa koko unionissa. Poliisin ja oikeusviranomaisten voimavaroja on käytettävä yhteisesti sen takaamiseksi, etteivät rikolliset voi piiloutua tai rikoksen tuottamaa hyötyä piilotella unionin alueella.

7. Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen olisi perustuttava avoimuuden ja demokraattisen valvonnan periaatteisiin. Meidän on käytävä avointa vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa tällaisen alueen periaatteista kansalaisten hyväksynnän ja tuen vahvistamiseksi. Viranomaisten nauttiman luottamuksen säilyttämiseksi olisi kehitettävä yhteiset viranomaisten nuhteettomuutta koskevat vaatimukset.

8. Eurooppa-neuvosto pitää oleellisena, että unioni kehittää myös näillä aloilla toimintakykyään ja asemaansa merkittävänä kansainvälisenä kumppanina. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä kumppanuusmaiden ja kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston, Etyjin, OECD:n ja Yhdistyneiden kansakuntien kanssa.

9. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota tiiviissä yhteistyössä Euroopan parlamentin kanssa edistämään Amsterdamin sopimuksen täysimääräistä ja välitöntä soveltamista Wienin toimintasuunnitelman ja seuraavien, nyt Tampereella sovitujen poliittisten suuntaviivojen ja konkreettisten tavoitteiden perusteella.

A. EU:N YHTEINEN TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOPOLITIikka

10. Turvapaikka ja maahanmuutto ovat erillisiä, mutta toisiinsa läheisessä yhteydessä olevia asioita ja edellyttävät EU:n yhteisen politiikan kehittämistä, joka käsittää seuraavat tekijät:

I Kumppanuus lähtömaiden kanssa

11. Euroopan unionin on lähestyttävä muuttoliikettä kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon poliittiset sekä ihmisoikeus- ja kehitysasiat lähtö- ja kauttakulkumaissa ja -alueilla. Tämä edellyttää köyhyden torjumista, elinolosuhteiden ja työllisyysmahdollisuuksien parantamista, konfliktien ehkäisemistä sekä demokraattisten valtioiden vahvistamista ja huolehtimista ihmisoikeuksien, erityisesti vähemmistöjen, naisten ja lasten oikeuksien kunnioittamisesta. Tätä varten unionia ja jäsenvaltioita kehoitetaan kutakin perussopimusten mukaisen toimivaltansa rajoissa lisäämään unionin sisäisten ja ulkoisten politiikkojen johdonmukaisuutta. Kumppanuus asianomaisten kolmansien maiden kanssa on niin ikään avaintekijä tällaisen politiikan onnistumisessa yhteisen kehityksen edistämiseksi.

12. Eurooppa-neuvosto ilmaisee tässä yhteydessä tyytyväisyytensä neuvoston perustaman turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden korkean tason työryhmän raporttiin ja tukee sen toimeksiannon jatkamista ja uusien toimintasuunnitelmien laatimista. Eurooppa-neuvosto pitää kyseisen työryhmän laatimia ja neuvoston hyväksymiä ensimmäisiä toimintasuunnitelmia hyödyllisinä ja kehottaa neuvostoa ja komissiota raportoimaan niiden toimeenpanosta joulukuussa 2000 kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle.

II Yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä

13. Eurooppa-neuvosto vahvistaa, että unioni ja sen jäsenvaltiot pitävät tärkeänä, että oikeutta hakea turvapaikkaa kunnioitetaan täydellisesti. Se on päättänyt pyrkiä kohti yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, joka perustuu Geneven yleissopimuksen täysimääräiseen ja kattavaan soveltamiseen, jolloin varmistetaan, että ketään ei palauteta takaisin vainottavaksi, eli noudatetaan edelleen palauttamiskiellon periaatetta.

14. Lyhyellä aikavälillä järjestelmän tulisi sisältää turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevan valtion selkeä ja toimiva määrittely, oikeudenmukaista ja tehokasta turvapaikkamenettelyä koskevat yhteiset vaatimukset, turvapaikanhakijoiden vastaanotto-olosuhteiden yhteiset vähimmäisedellytykset sekä pakolaisaseman tunnustamista ja sisältöä koskevien sääntöjen lähentäminen. Sitä olisi myös täydennettävä toissijaista suojelua koskevilla toimenpiteillä, joiden avulla tällaista suojelua tarvitsevalle henkilölle myönnetään asianmukainen asema. Tätä varten neuvostoa kehoitetaan tekemään komission ehdotusten perusteella tarvittavat päätökset Amsterdamin sopimuksessa ja Wienin toimintasuunnitelmassa asetetun aikataulun mukaisesti. Eurooppa-neuvosto korostaa olevan tärkeää kuulla UNHCR:ää ja muita kansainvälisiä järjestöjä.

15. Pidemmällä aikavälillä yhteisön säännöillä olisi luotava yhteinen turvapaikkamenettely ja koko unionissa pätevä, yhtenäinen asema turvapaikan saaneille. Komissiota pyydetään valmistelemaan vuoden kuluessa asiaa koskeva tiedonanto.

16. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa tehostamaan toimiaan, jotta päästäisiin sopimukseen kotiseudultaan siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisestä suojelusta jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun perusteella. Eurooppa-neuvosto katsoo, että olisi harkittava jonkinlaista rahoitusvarantoa tilapäistä suojelua hakevien joukkopakotilanteita varten. Komissiota kehoitetaan tutkimaan mahdollisuutta tähän.

17. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa saattamaan pikaisesti päätökseen turvapaikanhakijoiden tunnistamisjärjestelmää (Eurodac) koskevan työnsä.

III Kolmansien maiden kansalaisten oikeudenmukainen kohtelu

18. Euroopan unionin on varmistettava jäsenvaltioidensa alueella laillisesti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten oikeudenmukainen kohtelu. Heille olisi pyrittävä tehokkaamman kotouttamispolitiikan avulla takaamaan EU:n kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin verrattavissa olevat oikeudet ja velvollisuudet. Kyseisellä politiikalla olisi myös edistettävä syrjimättömyyttä talous-, yhteiskunta- ja kulttuurielämässä sekä kehitettävä rasismia ja muukalaisvihan vastaisia toimenpiteitä.

19. Rasisminvastaista toimintasuunnitelmaa koskevaan komission tiedonantoon tukeutuen Eurooppa-neuvosto kehottaa tehostamaan rasismia ja muukalaisvihan torjuntaa. Jäsenvaltiot hyödyntävät parhaiksi havaittuja toimintatapoja ja kokemuksia. Yhteistyötä Euroopan rasismia ja muukalaisvihan seurantakeskuksen sekä Euroopan neuvoston kanssa lujitetaan edelleen. Lisäksi komissiota kehoitetaan tekemään mahdollisimman pian EY:n perustamissopimuksen 13 artiklan mukaisia ehdotuksia rasismia ja muukalaisvihan vastaisesta toiminnasta. Torjuakseen syrjintää yleensä jäsenvaltioita kannustetaan laatimaan kansallisia ohjelmia.

20. Eurooppa-neuvosto toteaa, että tarvitaan kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn ja oleskelun edellytyksiä koskevan kansallisen lainsäädännön lähentämistä, joka perustuu yhteiseen arvioon unionin talouden ja väestön kehityksestä sekä lähtömaiden tilanteeseen. Tätä varten se pyytää neuvostoa tekemään pikaisesti päätöksiä komission ehdotusten perusteella. Päätöksissä olisi otettava huomioon kunkin jäsenvaltion vastaanottovalmiuksien lisäksi myös niiden historialliset ja kulttuuriset siteet lähtömaihin.

21. Kolmansien maiden kansalaisten oikeusasemaa olisi lähennettävä vastaamaan jäsenvaltioiden kansalaisten oikeusasemaa. Henkilölle, joka on laillisesti oleskellut jäsenvaltiossa tietyn, erikseen määriteltäväksi jäävän ajan, ja jolla on pitkäaikainen oleskelulupa, olisi annettava kyseisessä jäsenvaltiossa yhdenmukaiset, mahdollisimman lähellä EU:n kansalaisten nauttimiina oikeuksia olevat oikeudet, mukaan lukien esimerkiksi oikeus oleskella maassa, saada koulutusta ja työskennellä työntekijänä tai toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana. Olisi myös taattava, ettei tällaista henkilöä saa syrjiä oleskeluvaltion kansalaisiin nähden. Eurooppa-neuvosto vahvistaa tavoitteeksi sen, että maassa pitkään laillisesti oleskelleille kolmansien maiden kansalaisille on tarjottava mahdollisuus saada oleskelumaansa kansalaisuus.

IV Maahanmuuttovirtojen hallinta

22. Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta muuttovirtojen kaikkien vaiheiden tehokkaampaan hallintaan. Se kehottaa suunnittelemaan tiiviissä yhteistyössä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa tiedotuskampanjoita, joissa kerrotaan todellisista mahdollisuuksista lailliseen maahanmuuttoon, sekä ehkäisemään ihmiskaupan kaikkia muotoja. Viisumeja ja vääriä asiakirjoja koskevaa yhteistä ja aktiivista politiikkaa tulee kehittää edelleen ja tiivistää kolmansissa maissa sijaitsevien EU:n konsulaattien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa perustaa EU:n viisumeja myöntäviä yhteisiä virastoja.

23. Eurooppa-neuvosto on vakaasti päättänyt torjua laitonta maahanmuuttoa sen syntysijoilla toimimalla erityisesti niitä vastaan, jotka harjoittavat ihmiskauppaa ja käyttävät maahanmuuttajia taloudellisesti hyväkseen. Se kehottaa hyväksymään lainsäädäntöä, jossa säädetään ankarista seuraamuksista näille vakaville rikoksille. Neuvostoa pyydetään hyväksymään asiaa koskevaa lainsäädäntöä komission ehdotuksen perusteella vuoden 2000 loppuun mennessä. Jäsenvaltioiden olisi yhdessä Europolin kanssa pyrittävä rikollisverkostojen tunnistamiseen ja hajottamiseen. Tällaisten rikosten uhrien oikeudet on taattava ja otettava tällöin erityisesti huomioon naisten ja lasten ongelmat.

24. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioiden rajavalvontaviranomaisia tekemään tiiviimpää yhteistyötä erityisesti merirajoilla ja antamaan keskinäistä teknistä apua esimerkiksi vaihto-ohjelmin ja teknologian siirtoin sekä ottamaan hakijavaltiot nopeasti mukaan tähän yhteistyöhön. Tässä yhteydessä neuvosto suhtautuu myönteisesti Italian ja Kreikan välillä tehtyyn yhteisymmärryspöytäkirjaan näiden kahden Adrian- ja Joonianmeren valtion yhteistyön lisäämiseksi järjestäytyneen rikollisuuden, salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjumisessa.

25. Koska Schengenin säännöstö on sisällytetty unioniin, hakijavaltioiden on hyväksyttävä kyseinen säännöstö ja siihen perustuvat muut toimenpiteet kokonaisuudessaan. Eurooppa-neuvosto pitää tärkeänä, että unionin tulevien ulkorajojen tehokkaasta valvonnasta huolehtivat koulutetut ja asiaan erikoistuneet ammattilaiset.

26. Eurooppa-neuvosto vaatii kehittämään lähtö- ja kauttakulkumaiden avustamista vapaaehtoisen paluun edistämiseksi ja kyseisten maiden viranomaisten auttamiseksi vahvistamaan valmiuksiaan torjua tehokkaasti ihmiskauppaa ja huolehtia takaisinottoa koskevista velvoitteistaan suhteessa unioniin ja jäsenvaltioihin.

27. Amsterdamin sopimuksella siirrettiin toimivaltaa takaisinottoasioissa yhteisölle. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa tekemään takaisinottosopimuksia Euroopan yhteisön ja kyseeseen tulevien kolmansien maiden tai maaryhmien välillä tai sisällyttämään muihin näiden kanssa tehtäviin sopimuksiin vakioilausekkeitä. Yhteisön sisäistä takaisinottoa koskevia sääntöjä olisi myös harkittava.

B. TODELLINEN EUROOPAN OIKEUSALUE

28. Todellisella Euroopan oikeusalueella eivät jäsenvaltioiden oikeus- ja hallintojärjestelmien eroavuudet tai monimutkaisuus saisi estää yksityishenkilöitä ja yrityksiä käyttämästä oikeuksiaan, eikä oikeuksien käyttäminen saisi olla hankalaa.

V Oikeussuojan parempi saatavuus Euroopassa

29. Oikeussuojan saatavuuden parantamiseksi Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota yhteistyössä asianmukaisten elinten kuten Euroopan neuvoston kanssa käynnistämään tiedotuskampanjan sekä julkaisemaan asianmukaisia "käyttöohjeita" oikeudellisesta

yhteistyöstä unionissa sekä jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmistä. Se kehottaa myös perustamaan helpokäyttöisen tietojärjestelmän, jonka ylläpidosta ja päivittämisestä huolehtisi toimivaltaisten kansallisten viranomaisten verkosto.

30. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa vahvistamaan komission ehdotusten perusteella vähimmäisvaatimukset, joilla varmistetaan riittävä oikeusapu valtioiden rajat ylittävissä tapauksissa koko unionin alueella sekä erityiset yhteiset menettelysäännöt sellaisia yksinkertaistettuja ja nopeutettuja rajat ylittäviä oikeudenkäyntejä varten, jotka koskevat vähäisiä kuluttaja- ja kaupallisia vaatimuksia sekä elatusapua koskevia vaatimuksia ja riidattomia vaatimuksia. Jäsenvaltioiden olisi myös luotava tuomioistuinmenettelylle vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä.

31. Olisi vahvistettava yhteiset vähimmäisvaatimukset valtioiden rajat ylittävissä oikeudenkäynneissä koko unionin alueella käytettävälle monikielisille lomakkeille tai asiakirjoille. Kyseiset asiakirjat tai lomakkeet olisi vastavuoroisesti hyväksyttävä laillisina asiakirjoina kaikissa oikeudenkäyntimenettelyissä unionin alueella.

32. Komission tiedonanto huomioon ottaen olisi vahvistettava vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat rikosten uhrien suojaa, erityisesti oikeussuojan saatavuutta ja oikeuksia saada vahingonkorvauksia, oikeudenkäyntikulut mukaan lukien. Tämän lisäksi olisi laadittava kansallisia ohjelmia, joilla rahoitettaisiin sekä julkisia että yksityisiä toimia uhrien avustamiseksi ja suojelemiseksi.

VI Oikeudellisten päätösten vastavuoroinen tunnustaminen

33. Tehostettu oikeudellisten päätösten ja tuomioiden vastavuoroinen tunnustaminen ja vaadittava lainsäädännön lähentäminen parantaisivat viranomaisten välistä yhteistyötä ja yksilön oikeuksien oikeudellista suojaa. Näin ollen Eurooppa-neuvosto kannattaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta ja katsoo, että sen pitäisi olla oikeudellisen yhteistyön peruskivi sekä yksityisoikeudellisissa että rikosasioissa unionissa. Periaatteen pitäisi koskea sekä tuomioita että muita oikeusviranomaisten päätöksiä.

34. Yksityisoikeudellisissa asioissa Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota tekemään ehdotuksen siitä, kuinka voitaisiin vähentää välivaiheita, jotka ovat yhä edellytyksenä päätösten ja tuomioiden tunnustamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi pyynnön vastaanottavassa valtiossa. Ensi vaiheessa olisi poistettava nämä välivaiheen menettelyt vähäisiä kuluttaja- ja kaupallisia vaatimuksia koskevien ratkaisujen osalta sekä tiettyjen perheoikeudellisissa asioissa (esim. elatusvaateista ja tapaamisoikeudesta) annettujen tuomioiden osalta. Nämä päätökset tunnustettaisiin sellaisinaan kaikkialla unionissa ilman välivaiheen käsittelyä tai ilman että täytäntöönpanosta voidaan perustellusti kieltäytyä. Tähän voitaisiin liittää tiettyjä siviiliprosessioikeutta koskevia vähimmäisvaatimuksia.

35. Rikosoikeudellisten asioiden osalta Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita ratifioimaan pikaisesti rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevat vuoden 1995 ja 1996 EU:n yleissopimukset. Jäsenvaltioiden olisi luovuttava rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevasta muodollisesta menettelystä tuomion täytäntöönpanoa pakoilevien, lopullisen tuomion saaneiden henkilöiden osalta ja korvattava se yksinkertaisesti näiden henkilöiden siirtämisellä SEUn 6 artiklan mukaisesti. Olisi harkittava myös nopeutettuja luovutusmenettelyjä, jotka eivät kuitenkaan saa vaikuttaa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin periaatteeseen. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota tekemään asiasta ehdotuksia, joissa otetaan huomioon Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus.

36. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen pitäisi koskea myös ennen oikeudenkäyntiä annettuja määräyksiä, erityisesti sellaisia, joiden avulla toimivaltaiset viranomaiset voisivat nopeasti turvata todisteiden säilymisen ja takavarikoida helposti siirrettävää omaisuutta; minkä tahansa jäsenvaltion viranomaisten laillisesti keräämien todisteiden olisi oltava hyväksyttävissä muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimissa siellä noudatettavien vaatimusten mukaisesti.

37. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota hyväksymään joulukuuhun 2000 mennessä toimenpideohjelman vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi. Tässä ohjelmassa olisi myös aloitettava eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen ja niiden prosessioikeudellisten seikkojen käsittely, joiden osalta yhteiset vähimmäisvaatimukset katsotaan tarpeelliseksi, jotta helpotettaisiin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista jäsenvaltioiden keskeisiä oikeusperiaatteita noudattaen.

VII Lähentämisen lisääminen yksityisoikeuden alalla

38. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota valmistelemaan uutta prosessioikeudellista lainsäädäntöä rajat ylittäviä tapauksia varten erityisesti asioista, jotka ovat välttämättömiä sujuvan oikeudellisen yhteistyön ja paremman oikeussuojan kannalta, esim. väliaikaiset toimenpiteet, todisteiden vastaanottaminen, maksusuoritusmääräykset ja määrääjat.

39. Aineellisen oikeuden osalta pyydetään tutkimaan kokonaisvaltaisesti tarvetta lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöä yksityisoikeudellisissa asioissa esteiden poistamiseksi riita-asioiden sujuvalta käsittelyltä. Neuvoston olisi raportoitava asiasta vuoteen 2001 mennessä.

C. RIKOLLISUUDEN TORJUNTA KOKO UNIONISSA

40. Eurooppa-neuvosto on vakaasti sitoutunut vakavan järjestäytyneen rikollisuuden ja valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden torjuntaan. Korkeatasoinen suoja vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvalla alueella edellyttää tehokasta ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa kaikkien rikollisuuden muotojen torjunnassa. Unionin laajuisia toimia pitäisi kehittää tasapainoisesti yksilöiden ja talouden toimijoiden vapaus ja laimukat oikeudet turvaten.

VIII Rikosten ehkäiseminen unionin tasolla

41. Eurooppa-neuvosto kehottaa sisällyttämään rikosten ehkäisemistä koskevat näkökulmat rikollisuudenvastaiseen toimintaan sekä kehittämään kansallisia rikosten ehkäisemishohjelmia edelleen. Unionin ulkoisessa ja sisäisessä toiminnassa olisi kehitettävä ja määritettävä rikosten ehkäisemistä koskevia yhteisiä painopistealueita, ja ne olisi otettava huomioon uutta lainsäädäntöä laadittaessa.

42. Olisi vaihdettava tietoja parhaista toimintatavoista, vahvistettava rikosten ehkäisemisestä vastaavien toimivaltaisten kansallisten viranomaisten verkostoa ja rikosten ehkäisemiseksi toimivien kansallisten organisaatioiden välistä yhteistyötä sekä tutkittava mahdollisuutta aloittaa yhteisön rahoittama ohjelma tätä varten. Tämän yhteistyön ensimmäisinä painopisteinä voisivat olla nuoris-, kaupunki- ja huumausainerikollisuus.

IX Yhteistyön tehostaminen rikollisuuden vastaisessa toiminnassa

43. Jäsenvaltioiden viranomaisten välistä yhteistyötä olisi hyödynnettävä mahdollisimman laajasti tutkittaessa valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta missä tahansa jäsenvaltiossa. Eurooppa-neuvosto kehottaa perustamaan viipymättä Amsterdamin sopimuksessa edellytetyt yhteiset tutkintaryhmät ensimmäisenä askeleena laittoman huumausainekaupan sekä ihmiskaupan ja terrorismin torjumiseksi. Tätä varten laadittavissa säännöissä tulisi antaa Europolin edustajille mahdollisuus tarvittaessa osallistua tutkintaryhmiin niiden työn tukemiseksi.

44. Eurooppa-neuvosto kehottaa perustamaan Euroopan poliisipäälliköiden operatiivisen toimintaryhmän, jotta yhteistyössä Europolin kanssa voitaisiin vaihtaa kokemuksia, parhaita toimintatapoja ja tietoja valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden nykysuuntauksista sekä auttaa operatiivisten toimien suunnittelussa.

45. Europol on avainasemassa unioninlaajuisen rikosten ehkäisemisen, analysoinnin ja tutkinnan tukemisessa. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa antamaan Europolille sen tarvitseman tuen ja resurssit. Europolin asemaa olisi lähitulevaisuudessa vahvistettava siten, että se saisi jäsenvaltioilta operatiivisia tietoja ja sille annettaisiin valtuudet pyytää jäsenvaltioita aloittamaan, suorittamaan tai koordinoimaan tutkimuksia tai valtuudet perustaa yhteisiä tutkintaryhmiä tietyillä rikollisuudenaloilla kunnioittaen samalla jäsenvaltioiden oikeudellista valvontaa koskevia järjestelmiä.

46. Tehostaakseen vakavan järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa Eurooppa-neuvosto on päättänyt, että olisi perustettava yksikkö (Eurojust), johon jäsenvaltiot lähettävät kukin oikeusjärjestelmänsä mukaisesti kansallisia syyttäjiä, tutkintatuomareita tai vastaavaa toimivaltaa käyttäviä poliiseja. Eurojustin tehtävänä olisi oltava kansallisten syyttäväviranomaisten keskinäisen koordinoimisen edistäminen ja rikostutkinnan tukeminen järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvissä tapauksissa, erityisesti Europolin suorittaman analyysin perusteella, sekä tiiviin yhteistyön tekeminen Euroopan oikeudellisen verkoston kanssa erityisesti oikeusapupyynnöiden täyttämisen yksinkertaistamiseksi. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa antamaan tarvittavan säädöksen vuoden 2001 loppuun mennessä.

47. Olisi perustettava Euroopan poliisiakatemia ylempien lainvalvontaviranomaisten kouluttamiseksi. Toiminta olisi käynnistettävä nykyisten kansallisten koulutuslaitosten välisenä verkostona. Myös hakijamaiden viranomaisten olisi voitava osallistua toimintaan.

48. Eurooppa-neuvosto katsoo, että kansallisen rikoslainsäädännön osalta pyrkimyksissä sopia yhteisistä määritelmistä, syytteen asettamisen edellytyksistä sekä seuraamuksista olisi keskityttävä ensimmäisessä vaiheessa vain joihinkin erityisen tärkeisiin aloihin, kuten talousrikoksiin (rahanpesuun, lahjontaan ja euron väärentämiseen), laittomaan huumausainekauppaan, ihmiskauppaan sekä erityisesti naisten hyväksikäyttöön, lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön, huipputeknologiaan liittyvään rikollisuuteen ja ympäristörikollisuuteen, tämän kuitenkin rajoittamatta toimia Amsterdamin sopimuksessa ja Wienin toimintasuunnitelmassa määritellyillä laajemmilla aloilla.

49. Vakavaan talousrikollisuuteen liittyy yhä useammin verotus- ja tullinäkökohtia. Eurooppa-neuvosto kehottaakin jäsenvaltioita antamaan täysin määräisesti keskinäistä oikeusapua vakavien talousrikosten tutkinnassa ja syytteenpanossa.

50. Eurooppa-neuvosto korostaa, että huumausaineongelmaa on käsiteltävä kokonaisvaltaisesti. Se kehottaa neuvostoa hyväksymään Euroopan huumausaineiden torjuntaa koskevan toimintasuunnitelman vuosiksi 2000–2004 ennen Eurooppa-neuvoston Helsingin kokousta.

X Erityistoimet rahanpesun torjumiseksi

51. Rahanpesu on keskeisellä sijalla järjestäytyneessä rikollisuudessa. Se on kitkettävä kaikkialta, missä sitä esiintyy. Eurooppa-neuvosto on päättänyt varmistaa, että ryhdytään konkreettisiin toimiin rikoksen tuottaman hyödyn jäljittämiseksi, jäädyttämiseksi, takavarikoimiseksi ja menetyksi tuomitsemiseksi.

52. Jäsenvaltioita kehoitetaan panemaan kokonaisuudessaan täytäntöön rahanpesua koskevan direktiivin säännökset ja vuoden 1990 Strasbourgin yleissopimuksen määräykset sekä rahanpesuvastaisen toimintaryhmän suositukset myös kaikilla jäsenvaltioista riippuvaisilla alueilla.

53. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja Euroopan parlamenttia hyväksymään mahdollisimman pikaisesti komissiolta äskettäin saadun tarkistetun ehdotuksen rahanpesua koskevaksi direktiiviksi.

54. Tietosuojaanäkökohdat asianmukaisesti huomioon ottaen olisi lisättävä yhtiöiden liiketoimien ja omistussuhteiden avoimuutta ja

nopeutettava nykyisten rahanpesun selvittelykeskusten välistä tiedonvaihtoa epäilyttävistä liiketoimista. Oikeusviranomaisilla ja rahanpesun selvittelykeskuksilla on oikeudellisen valvonnan alaisina oltava oikeus saada tietoja riippumatta pankki- ja liikesalaisuutta koskevista säännöksistä, jos tiedot ovat tarpeen rahanpesun tutkimiseksi. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa antamaan tätä varten tarvittavat säännökset.

55. Eurooppa-neuvosto kehottaa lähentämään rahanpesun torjuntaa koskevia rikosoikeudellisia säännöksiä ja menettelyjä (esim. varojen jäljittäminen, jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen). Kaikissa jäsenvaltioissa olisi määriteltävä rahanpesun esirikokset yhtenäisesti ja riittävän kattavasti.

56. Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa laajentamaan Europolin toimivaltaa rahanpesuun yleensä riippumatta siitä, minkä tyyppisestä rikoksesta pesty varat ovat peräisin.

57. Olisi kehitettävä yhteisiä normeja sen estämiseksi, että rikoksen tuottaman hyödyn kätkenemisessä ja rahanpesussa käytettäisiin hyväksi yhtiöitä, joiden kotipaikka sijaitsee unionin lainkäyttövaltaan kuulumattomalla alueella. Unionin ja jäsenvaltioiden olisi sovittava kolmansien maiden verokeitaiden kanssa järjestelyistä tehokkaan ja avoimen yhteistyön varmistamiseksi keskinäisen oikeusavun alalla rahanpesuvastaisen toimintaryhmän (FATF) antamien suositusten mukaisesti.

58. Komissiota kehoitetaan laatimaan selvitys, josta käyvät ilmi kansainvälistä yhteistyötä haittaavat jäsenvaltioiden pankki-, rahoitus- ja yhtiöoikeuden säännökset. Neuvostoa kehoitetaan tekemään tarvittavat johtopäätökset tämän selvityksen perusteella.

D. VAHVEMPI ULKOINEN TOIMINTA

59. Eurooppa-neuvosto korostaa, että vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomiseksi on käytettävä erityisesti ulkosuhteiden alalla kaikkea unionilla olevaa toimivaltaa ja kaikkia välineitä tehokkaasti ja yhdenmukaisesti. Oikeus- ja sisäasiakysymykset on otettava huomioon muiden unionin politiikkojen ja toimien määrittelyssä ja täytäntöönpanossa.

60. On hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti Amsterdamin sopimuksen ulkoisen toiminnan alalla tarjoamia uusia mahdollisuuksia, erityisesti yhteisiä strategioita sekä yhteisösopimuksia ja SEU:n 38 artiklaan perustuvia sopimuksia.

61. Unionin sisä- ja oikeusasioiden ulkoista toimintaa varten on määriteltävä selkeät painopistealueet, toimintatavoitteet ja menettelyt. Neuvoston on ennen kesäkuussa 2000 järjestettävää Eurooppa-neuvostoa laadittava tiiviissä yhteistyössä komission kanssa yksityiskohtaisia suosituksia unionin sisä- ja oikeusasioiden ulkoisen toiminnan tavoitteista ja menettelyistä, mukaan lukien toimintarakenteeseen liittyvät kysymykset.

62. Eurooppa-neuvosto ilmaisee tukevansa jäsenvaltioiden ja unioniin rajoittuvien kolmansien maiden alueellista yhteistyötä järjestäytyneitä rikollisuutta vastaan. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto toteaa olevansa tyytyväinen Itämeren alueen valtioiden saavuttamiin konkreettisiin ja käytännöllisiin tuloksiin. Eurooppa-neuvosto kiinnittää erityistä huomiota alueelliseen yhteistyöhön ja kehitykseen Balkanin alueella. Euroopan unioni suhtautuu myönteisesti Adrian- ja Joonianmeren alueen kehitystä ja turvallisuutta koskevaan eurooppalaiseen konferenssiin, jonka Italian hallitus aikoo järjestää Italiassa vuoden 2000 alkupuolella, ja aikoo osallistua siihen. Aloite tukee merkittävästi Kaakkois-Euroopan vakaussopimusta.

LIITE

KÖLNIN PÄÄTELMISSÄ TARKOITETUN

EUROOPAN UNIONIN PERUSOIKEUSKIRJAN

LAATIMISEKSI PERUSTETTAVAN ELIMEN KOKOONPANO, TYÖSKENTELYTAPA JA KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT

A. KOKOONPANO

i) Jäsenet

a) Jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiehet

Viisitoista jäsenvaltioiden valtion- tai hallitusten päämiesten edustajaa.

b) Komissio

Yksi Euroopan komission puheenjohtajan edustaja.

c) Euroopan parlamentti

16 Euroopan parlamentin jäsentensä keskuudesta nimeämää jäsentä.

d) Kansalliset parlamentit

Kansallisista kansanedustuslaitoksista kolmekymmentä jäsentä (kaksi kustakin kansallisesta kansanedustuslaitoksesta), jotka kansalliset kansanedustuslaitokset itse nimeävät.

Jäsenet voidaan korvata varamiehillä, jos varsinaiset jäsenet eivät voi osallistua kokouksiin.

ii) Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat

Valmisteluelin valitsee itselleen puheenjohtajan. Varapuheenjohtajina toimivat jokin Euroopan parlamentin jäsen, kansallisen kansanedustuslaitoksen jäsen ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan edustaja, ellei heitä ole valittu puheenjohtajaksi.

Valmisteluelimessä toimivat Euroopan parlamentin jäsenet valitsevat varapuheenjohtajaksi Euroopan parlamentin jäsenen. Valmisteluelimessä toimivat kansallisten kansanedustuslaitosten jäsenet valitsevat varapuheenjohtajaksi kansallisen kansanedustuslaitoksen jäsenen.

iii) Tarkkailijat

Kaksi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen edustajaa, jotka Euroopan yhteisöjen tuomioistuin itse nimeää.

Kaksi Euroopan neuvoston edustajaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen edustaja mukaan lukien.

iv) Kuultaviksi kutsuttavat Euroopan unionin elimet

Talous- ja sosiaalikomitea

Alueiden komitea

Euroopan unionin oikeusasiamies

v) Keskustelu jäsenyyttä hakeneiden valtioiden kanssa

Valmisteluelimen tai puheenjohtajan ja jäsenyyttä hakeneiden valtioiden välillä olisi käytävä asiaankuuluvaa keskustelua.

vi) Muut kuultaviksi kutsuttavat tahot, yhteiskunnan eri ryhmät tai asiantuntijat

Kuultavaksi voidaan kutsua muita tahoja, yhteiskunnan eri ryhmiä tai asiantuntijoita.

vii) Sihteeristö

Sihteeristönä toimii neuvoston pääsihteeristö. Asianmukaisen koordinoinnin varmistamiseksi luodaan kiinteät yhteydet Euroopan parlamentin pääsihteeristöön, komissioon ja tarvittavassa määrin kansallisten kansanedustuslaitosten sihteeristöihin.

B. TYÖSKENTELYTAVAT

i) Valmistelu

Puheenjohtaja, joka toimii tiiviissä yhteistyössä varapuheenjohtajien kanssa, antaa ehdotuksen työsuunnitelmaksi ja hoitaa muut

tarvittavat valmistelutyöt.

ii) Työskentelyn avoimuus

Kuulemisten ja kuulemisessa esitettyjen asiakirjojen olisi pääasiallisesti oltava julkisia.

iii) Työryhmät

Valmisteluelin voi perustaa *ad hoc* -työryhmiä, jotka ovat avoimia sen kaikille jäsenille.

iv) Tekstin laadinta

Sisäisesti hyväksytyn työsuunnitelman perusteella puheenjohtajasta, varapuheenjohtajista ja komission edustajasta muodostuva tekstinlaadintakomitea, jota neuvoston pääsihteeristö avustaa, tekee alustavan ehdotuksen peruskirjan tekstiksi ottaen huomioon kenen tahansa valmisteluelimen jäsenen tekstinlaadintaehdotukset.

Kukin kolmesta varapuheenjohtajasta kuulee säännöllisesti edustamaansa tahoa.

v) Peruskirjaehdotuksen laatiminen

Kun tiiviissä yhteistyössä varapuheenjohtajien kanssa toimiva puheenjohtaja katsoo, että kaikki osapuolet voivat mahdollisesti hyväksyä laaditun peruskirjaehdotuksen tekstin, se toimitetaan Eurooppa-neuvostolle tavanomaista valmistelumenettelyä noudattaen.

C. KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT

Kokoukset pidetään Brysselissä vuorotellen neuvoston tai Euroopan parlamentin rakennuksissa.

Istunnoissa käytetään kaikkia virallisia kieliä.
